

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tuba Tragica, Seu Historiæ Horroris Plenæ Dominicis Per
Annum Concionatorio ritu aptatæ, Quibus ad oculum
ostenditur, quàm acribus pœnis flagitia proscindat
scelerum Ultor Deus**

Selhamer, Christoph

Norinbergæ, Anno Gratiaë M.DC.XCIX.

Concio XIX. Inventio S. Crucis. Crux Dominica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52721)

CONCIO XIX.

Festum Inventionis S. Crucis.

Regnavit à ligno Deus. Ex Breviar. Rom.

Crux Dominica.

Uocunque oculos reflectimus, quocunque pedes exporrigimus, oculos ac pedes nostros numerosa cruce incurrun

AA. Ubiq, mors, ubiq, luctus, ubiq, desolatio: undiq, percutimur; undiq, amaritudinibus replemur, vox fuit Gregorii Magni (1). Nullus hic loci datur Status, qui dici valeat omni ex parte beatus, sed potius crucibus & ærumnis omni ex parte pressus & coarctatus. Ab hoc calamitatum onere nec opes exempta sunt nec inopia, nec dignitas nec mancipatus. Rusticus es? te obruent labores & tyrannorum principum cruenta imperia. Pauper es? ipsa te indigentia diu noctuque premet & affliget. Dives es? te ipsa etiam Delicia frangunt, corrumpunt & penitus enervant. Puer es? rerum omnium ignorantia te vilem reddet & abjectum. Adolescens es? te Studium coarctabit & Disciplina. Juvenis es? pravis Cupiditatibus vel jactaberis, vel opprimeris. Vir es? mille Negotiis atque animum morsicantibus curis consumeris. Senex es? omnes in te Languores, omnes morbi, & tandem mors ipsa impetum faciet. Solutus es, vegetus ac liber? aut quod hodie tam enormibus votis prensatur, conjugio illigatus es? neque tamen ut sic tui juris eris, vel à funestis crucibus & grandibus ærumnis immunis. Liber erat Paulus, & tamen (2) dixit: Datus est mihi stimulus carnis mee, angelus Satanae, qui me colaphizet. Datus est non à diabolo sed à Deo, permittente diabolum tentare, & veluti stimulo exagitare, tam concupiscentia spiculis, quam persecutionum aculeis nostram in carnem defixis. De conjugatis ita loquitur citatus: Si nupserit virgo (3) non percarit, tribulationem tamen carnis habebunt hujusmodi. Quam tribulationem? quam crucem? vel mala uxoris, vel pravi mariti, vel si horum uterq; bonus sit, multas tamen cruces pariet educatio liberorum, multas ærumnas coacervabunt familiae onera, quibus adversis ita conjugalit voluptas

(1) S. Greg. hom. 4. in Evang.

A. Ubiq; Cruces dantur in copia.

(2) 2. Cor. 12.

(3) 1. Cor. 7.

U

B. **Habent etiam opulenti & plenipotentarii rerum Domini cruces suas.** luptas eliditur, ut à pluribus sapientissimè contemnatur; fac enim optatam prolem conceptam esse, mox à conceptu fastidia subeunt & insomnia, vertigines & deliquia, præcordiorum angustia & graves melancholia, absurdi appetitus, & totius quasi naturæ perturbatio; quæ autem & quantæ cruces non ab ipsis liberis nascuntur? quæ negotia non faceffunt familia, servi, ancillæ, operarii, & ligatorum capitibus imperti magistratus, sæpè discoli, rhamnusi, perfidi, truculenti, sanguisugi &c. At verò dicit nonnemo, unum crucis expertem statim, ut re posse sine legibus, sine vinculis & ærumnis, si nempe datum sit, teris omnibus despoticè imperare, omnium digitis signari, omnium obsequia mereri, opibus insuper ac deliciis pro voto affluere, illis etiam firmas inter corporis vires liberè perfrui, aliis leges dictare, neque tamen illis coerceri, subditos ac cives in sua potestate habere ac dominio, hostes in timore; faciam tamen, ut omnes oculus intelligant, ut etiam suis grandibus ærumnis seu crucibus premi & infestari, quantum tunc erunt acerbiores, quantum hi grandes suo in principatu fuerint tranquiores. *Crux ergò Dominica*, seu dominis dominantibus propria obiectum erit Sermonis hujus; *Regnavit à ligno Deus*, hodie canit Ecclesia ita tamen, ut in cruce dominans nulli suorum esset onerosus, nulli teri crucem suam auget sed potius leniret. Hunc si mundi hujus detractores æmulentur, salva res. Sin minùs? sibi metipsis cruces cruciativi vivi accumulabunt & mortui.

Rectè dixit, qui scripsit: magni Domini, magni Servi, tot domitorum quot vitiorum. Magnas dignitates magnas esse servitutes Adrianus VI. affirmabat Pontifex Belga. Haussit sententiam suam ex Seneca, qui similia (4) Polybio suo transcripsit his verbis: *Magna servitutum magna magna servitus: omnium somnos summatum vigilia defendit, omnium illorum labor, omnium delicias illorum industria, omnium vacationum illorum occupatio.* Ita S. Ludovicus Tolosanus Episcopus, Caroli Sicilie Regis filius, terrenum Regnum *splendidam servitutem & honestum erga Deum* nuncupavit. Monuit hoc ipsum omnes ac singulos in publico sermone (5) Chrysol. *ne respicias diadema, sed curarum tempestatem*; non tamen solum caput corona circumdat, sicut animam fodicat sollicitudo. Cùm Carulus Quintus Imp. annò ætatis suæ quinquagesimò quinto se regnò suo abdicaret, & curam illius in Philippi filii humeros Bruxellis transferret, commiseratione illacrimans, his verbis usus est teste (6) Strada: *ret me, Proceres, filii charissimi, cujus humeris tam grave onus impositum est, quod dum gesturus est, vita ei in summis laboribus, curis, & ærumnis*

(4) Sen. ad Polyb. Consol. c. 26

C. Probat. ur.

(5) S. Chry. sol. hom. 6. ad pop. Ant.

(6) Fam. Strad. l. 1. tumult. Belg.

arumnis transigenda est. Nempe, expertus loquebatur Robertus, *omni ex parte maximus Imperator*, quò tituló eum dignatus est Paulus III. Pont. Rom. Hanc tiaram ita nihilominus deperire visus est Fridericus Palatinus, ut à rebellibus Bohemiæ Ordinibus peteret, sibi ut liceret regiam Bohemiæ coronam suo inaugurationis die toto tempore durantis prandii gestare; at verò hanc ipsam ad eò gravem sensit, ut sub ea propè fatisceret; unde illam continuò deposuit, certissimo imminentis ruinae suae portento, quò nil præter ludicrum Regis hiemalis nomen retinuit, regnò suò & fasciâ exauctoratus; proin non immeritò dixit Antigonus Rex, ritè coronam homines cognoscerent, neminem repertum iri, qui eam humifusam attollere, sibi que imponere vellet. Non tot gemmis vestes rutilant Magnatum, nec tot margaritis splendent coronæ, quos spinis eorum animus hirtescit. *Dies mei velocius transierunt, quàm à texente tela succiditur*, inquiebat (7) Jobus; quadrat hæc comparatio cuicumq; mortalium vitæ, sed vel maximè in vitam mille crucibus & curis obseptam quadrat, quam in terris ducunt Magnates. *Succisa est velut à texente vita mea, dum adhuc orarier, succidit me*, agebat Ezechias Rex, Isaia (2) teste. (8) Isa. 38. vitam suam & regale munus cum textoris tela appositè comparando. Vides texentem? sedet ille quidem, qui situs est quiescentis, at verò pedes semper sunt irrequieti, manus assiduè laborant, oculi perpetim excubant, mens operi operam navat indefessam: hic filum frangitur, hic aliud alteri innectitur, illic contorquetur; majora omnes illos, qui fasces vibrant publicos, negotia implicant publica, domestica; his veluti filis tela illorum implectitur, his curis animus eorum torquetur, ut ne quidem somnos liceat quieto capeffere; ut enim Agamemnonem in inforanis docuit Nestor: non decet, totam noctem dormire virum consiliarium, cui populi sunt commissi: hinc exhaustum ararium clamat, intonat, affer affer, & publicæ necessitati succurre; ibi nervus belli eviguit; hinc Vulcania pestis absumpsit tecta; inde aquarum illuvies amplas segetes evertit, & acerbos civium labores irritavit; ibi vasta horrea & uberem annonam hostis stygius flammis succendit, unde cum fame ac fato subditis luctandum; ibi iudicia perperam per iudices iudicata ad incudem revocanda & alia hujusmodi sexcenta. Verbo:

Curia dat curas; ergò si vivere curas,

Et benè securè, non fit tibi Curia curæ.

Bonus populi Præses ac superior omnibus servire debet, dixit olim Tiberius. Primò quidem Augustissimo capiti suo Imperatori, inde Senatui,

natus, quin etiam populo, tandem singulis. *Cæsari*, iustis ejus legibus & decretis obtemperando. *Senatui*, probis ejus consiliis acquiescendo. *Populo*, commodis ejus studendo. *Singulis*, unicuique jus suum reddendo, & iustitiam sine ullo hominum respectu administrando; servum ergo esse debet omnium, ideoque caput diademate gestat obligatum ut ostendat, mancipia quidem de vulgo, manibus suis vincula & pedibus suis compedes gestare, Reges verò & Summates in capite, quia illi numerum, pedum, ceterorumque membrorum officio dominis suis servant, hi verò plebi ac populo capite simul & animo famulantur, quæ ad eorum commoda semper habere debent intentum. Fuisse Tiberium nostræ fidei domesticus, primò locò non se ipsum, seu Cæsarem locuset, sed Deum; dixisset adeò, Servum esse omnium qui populis dominatur, sed vel maximè conandum, ut verus Dei sit minister, sicut verus esse vult Cæsaris, Principis aut Reipublicæ mediastinus. Juxta S. P. August.

D.
Quid ad
felicem regimen
requiratur, ex-
penditur.

(9) S. Aug.
l. 9. c. 24.
de Civ. Dei.

E.
Primum
boni regiminis
principium est
Deo cordialiter
famulari, ex
August.

gust. (9) *duæ leges* non tantum Principibus, sed etiam principum ministris & subordinatis Officialibus, prætoribus & præfectis, archiepiscopis & radamantis, Consulibus & Senatoria dignitate conspicuis *moribus universim præscriptæ sunt, quæ sub se omnes alias complectuntur, nempe integrè subsint Deo, ut justè præsent subditis.* Primum omnis boni regiminis principium est, integrè Deo famulari non ex parte sed ex toto; fieri enim non potest, ut aliis rectè imperet & bene præsit, qui Deo ac divinissimæ legi ejus nullatenus obsecundat; longè pluribus tantum populi præfides, principes, ac principum ministri, gentium & populorum immediati rectores Deo sunt subiecti, quàm humano moderantur homines subjiçantur; imò nisi hos optimò vitæ exemplò à malis abstrahant, & ad virtutes Christianò dignas seriò inflamment, dignè regere non possunt; ut enim veridicus canit Poëta:

————— ————— *Componitur orbis*
Regis ad exemplum, neq. sic inspicere sensus
Humanos Edicta valent quam vita Regentum.

Fuerit ergò Respublica, fuerit urbs aut communitas, quæ principum principis officialem, prætorem, consulem, senatorem nacta est luxuriosum, avarum, impium, sacrilegum, gulosum, bibosum, adulentum, iniquum &c. jam pariter credi potest, hæc vitia totam in plebem adhaerere, vel proximis temporibus illapsura; quis enim hæc vitia in se delictis corrigat, quæ ipsi perpetrant Summates, nisi seipsum una cum aliis suo ex judicio nefariæ impietatis condemnet; cum porrò ante omnia

benè alios recturo incumbat, religionis ac pietatis in Deum curam subditis injicere, patet sanè, hunc Dei cultum malè aliis suaderi, quem ipsi Summates neglectim curant, impiè ac sacrilegè aspernantur; quàm verò rarum ac difficile sit, grandibus Viris in tanta vivendi libertate vitam & mores suos pietatis legibus adstringere, experientia firmat quotidiana; unde enim hodie tanta in Sacris tepiditas? tanta in cultu divino segnitias? tam tetricus in templis languor? unde, quæso, tam enorme in iis, quæ Dei sunt, frigus & desidia! in audiendo verbo Dei torpor & ignavia? nisi quia hæc & alia modico affectu nostri ævi Primores prosequuntur? unde tot alii, sub disciplina licet & severitate constituti, suis pariter cum Capitibus exorbitant.

Alterum, quod legis locò Augustinus paulò antè Urbium & Reipublicæ primoribus præscripsit, erat Juris administratio, *dicere jus læjis, injustaque tollere facta, reddere cuique suum.* Hoc hoc maximæ molis opus est, & tamen cuivis Regenti summè necessarium est. Hoc ut regiminis stabilimentum est dum studiosè curatur, sic ruina est, cum temerè negligitur. At verò quotus hóc ævo justitiam justè sine personarum discrimine, sine aternalibus unguentis tuetur? nunquid passim querimonix resonant millenæ, negligi judicia, subditos novis oneribus premi, in longum & in latum causas produci, jura omnium antiquissima disputari, millenis prætextibus & innumeris artibus opes congeri, bonò publicò insuper habitò consuli privato &c. & quid his omnibus pessimi Proceres lucrantur? lucrum in bursa, damnum in conscientia; cruces sua ex natura dignitatibus cognatas novis crucibus ampliant, centuplicant; & has quidem cruces etiam illi participant, qui tales iniquitatum patronos plures in annos tolerant, primo inthronisationis die exauctorari dignos. His & illis Sapientiæ divinæ oraculum probè pensandum occino (10) *audite Reges* (seu regum ac principum Administrari, plebis infimæ rectores) *audite & intelligite, discite judices finium terræ: data est à Domino potestas vobis & virtus ab Altissimo, qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabitur; quoniam cum essetis ministri regni illius, non rectè judicastis, nec legem justitiæ custodistis; horrendè ac cito apparebit vobis, quoniam judicium durissimum his, qui presunt, fiet; exiguò enim conceditur misericordia; potentes autem potenter tormenta patientur.* Talem contra discolos Superiores sententiam tulit Sapiencia divina. Opt. AA. si quo in loco pietas deficit & religio; si alibi culpa in cubi Sacrorum cura eviguit; si Verbi divini frequentatio emarcuit, si culpa in educatio juventutis penitus exspiravit; si publica disciplina evanuit, si ho-

F.
Alterum
est Justitiæ
cultus.

(10) Sap. 6.

G.
Mali publici tota culpa in discolos Superiores devolvitur.

U 3

& ho-

& horum in vicem pestilens quidvis impunè agendi libertas succrevit, gula & libido invaluit, lusus & compositio inolevit, juris & justitiae cultus disparuit &c. totam hujus mali causam unò versiculò detegit Poëta:

Infelix lolium & steriles dominantur avenae.

Hic rhodus, hic saltus. Hinc summa lex pendet & propheta. Lustratur accuratè prima tantæ pravitatis principia, ad oculum patebit, *lolium dominari*, sedere ad urnam populi reſtricem homines sui ac Dei oblitos, propriæ salutis incurios & alienæ, uni cuticulæ bellariis expleta natos heluones, uni bursæ pro chartis & vitris reparandæ interitusyphones, gulæ & abdomini ampliando factos Eglones, lusuibus inmersos tenebriones, quorum ingluviem nec Salomonea exſtatiet bursæ in omnem audaciam & proterviam abjectos thrasones, cetera virtutibus Christianò dignis penitus steriles, in sacris justitiæ legibus hebetæ & elumbes.

Utinam, ah utinam ad hoc seculum prope ferreum, vel ut rectè dicam, aureum, quia passim aurò regitur; *Auro nullâ fides, aurò nulla jura; aurum Lex sequitur, mox sine lege pudor*; Utinam, inquam, hoc ferreo-aureum & aureo-ferreum seculum ex umbris reverteret Petrus Aragoniæ Rex, atque unâ Carolus Audax, Dux Burgundiæ! in omnem spes foret minimè dubia, futurum, ut omnes discolori populorum Rectores, & pravi principum ministri, reipublica officiales, vel ad iram gem seriò reducerentur, vel è medio tollerentur. Dicam, quid utroque justè ac laudabiter sit factitatum, ac simul hodiernum Sermonem de honorum ac dignitatum crucibus & arumnis maximè perſpecta centuplicatis concludam, Tinniant ad utrumque aures imperatorum populorum Præfectis. Vidit Petrus Aragoniæ Rex subditos suos per avaros officiales, judices, prætores, ita enormiter premi, multas exſugere, eviscerari & irritari, ut junctis viribus jugum excuterentur inſoliti. Has regni turbas ut sedaret, statuit inaudito quodam remediò ipsa in capita savire; eum in finem proceres sanguifugos tantæ seditionis incensores locorum præfectos in palatium accivit, deliberaturus cum illis quibus artibus campana conſlari possit, cujus sonus toto Aragoniæ regno audiretur. Regis consilium sannis quidem regii consilarii excipiebant, tum conclave dimissum, ibi capite plecti & trunca illorum cadavera in perisphæriam ad formam campanæ constitui jussit. Restabat aliorum omnium Coryphæus, à Rege primus, quem accitum his verbis

H.

Petrus Aragon. Rex pravos & iniquos officiales suos bellè correxit.

Hist.

est Petrus: en Campana! quid tibi videtur? dic, quid in ea desideratur? attonitus hoc spectaculo, harere primitus & tergiversari, tandem iustus sententiam profari, præclara, inquit subtimidè hæc campana est, sed malleo caret. Ad quem ocius Rex: bono esto animo Satrapa sanguifuge, & rebellium rusticorum perfide incensor, tu tu Malleus eris, quo dicto mox abreptus & capite suo minutus, medius pependit, ut mallei vicem exleret in hac horrifona campana; inde occisorum liberos Rex accersit, ad quos conversus, en inquit, quod supplicium suis pro meritis vestris exhauserint parentes! horum exitum si horretis, multo antè illorum facta ejurate & malo sapite alieno. Hujus campanæ sonus non tantum Aragoniam sed totam Hispaniam, imò totum Orbem pervasit ut perhibet (11) Bonartius. Animadvertant subinde pari supplicio in hispido & iniquos populi rectores terrarum Principes, nullus esset imprecationi, nullus esset rebellionis locus, sed in pace mutua cum subditis viverent Summates.

Ad Carolum transeo; quod iudicium in perfidum simul & luxuriosum Prætorem Dux Burgundiæ Carolus Audax iudicaverit, ex Justo (12) Lipsio audiamus. Cum adhuc Belgio imperaret Carolus, erat ibi prima nobilitate conspicuus Satrapa Duci ob raræ indolis talenta in paucis gratus. Admotus tandem ad ipsam præfecturam, graviter abuti cepit gratiâ & dominiò, cuticulam simul & bursam per fas & nefas saginando, factus pauperum tyrannus, plebis rusticanae flagellum, omnium sanguifuga, in omnem proterviam & auri aucupium promptus Scriba. Vix alterum in annum datum est frui opima conditione, ex immani otio oculos suos cum Senibus illis apud Danielem in alterius formosam conjugem detorsit. Multa tentavit incassum, ut hanc castissimam matronam irretiret. Nil valuere preces, nil potuere minæ, hamata munera, acus crinales & chirothecas, capitis tias & auri pondera fortiter elisit, & ne quidem manu sua contrectavit boni nominis Susanna; restitit in faciem sollicitanti proco, facta etiam in prætorem forti Invektivâ: prætoris esse, hæc in suis scelera vindicare, non accendere, fidem se viro suo jurasse in tumultum usque servandam; si porro esse pergat importunus, stentorea se voce impactum crimen propagaturam &c. O aureas voces! ô bellissimam crisin, quam in Prætores suos Subditi vibrare cogantur cum de peccato agitur manifesto. Hactenus se præfens femina gessit cordatè, heroicè. Modò in hac voti firmitate constans perseverasset. Una una perseverantia virtutum omnium coronis est, quæ si desit, cadit omnis operum piorum appa-

(11) Bo-
nartius in
Eccl. c. 45.

(12) Lips.
in Monic.
polit. c. 9.

I.
Impium
Judicem &
præfectum
bellissimè
castigavit
Carolus
Burgundiæ
Dux.

Hist.

apparatus. Non visus est hanc linguæ acrimoniam acerbò animò Prætor accepisse, optimè gnarus, naturæ imbecillis feminas suis à propositis facile dislekti, si modò per intervallum novis insidiis petantur, & pluribus blanditiis amicè mulceantur. Nil ille intentatum reliquit, nil inausum, ut prædâ tot votis expetitâ potiretur. Occurrit tandem perfido lenoni nobilis occasio Ducis Caroli absentia, milite in aciem ducendo totam per æstatem distentò. Ducis sui primas vices obmi agebat Prætor, omnibus omnia; mox ergò obvio sub prætextu dixit feminæ, toties frustra tentatæ fideli marito; fictò accusationis tulò reum egit maritum perfidæ proditiois, eumq; hæc ex causa in carcere mancipavit, eum in finem, ut hac ratione suam in arcem pro supplicem femellam alliceret. Successit astus ex votis. Audita in aceratione totas vires exercuit, ut maritum pristinæ redderet libertatem, malè per malevolos delatum; hæc de causa curis plena in arcem contendit, rogat, instat, & ex genibus orat innocentis mariti absolutiorem, oblatis quibuscunque expensis. Hæc ansa fuit vota effera implendi. Visus est primitus magno commiserationis affectu in conjugem ferri Prætor, palàm protestatus, se planè invitum suo exiticio ad iudicia tam acerba compulsus esse, testes adesse omni exceptione majores, curaturum se tamen, ut rimam inveniatur maritus, qui possit elabi, modò & ipsa pro lectissimo viro causam ageret serio, & redemptionem candidè urgeret, laboraturum se strenuè pro viri libertate, si tamen & uxor ejus pares conatus prætori deferret. His libenter promissis, quibus etiam violenta solitudo accessit & clausura, tandem votis paruit coacta. Agere hic loci Susannam debuisset palàm protestando, *melius mihi est (13) sine opere incidere in manus vestras, quam peccare in conspectu Domini*; at verò quid non timor extorquet & mari credula spes. Sensit ocuis latrantis conscientie morsum post fractam marito fidem, lacrimas inter & singultus abiit confusa, & in rebus vindictam animò coxit exulceratò, ridente adultero, & in vos astus seducendi Seductam intento. Revertit post aliquot soles femella, cui iterum pro more, byssina dedit verba rebus vacua; nil aliud animò volutabat, quam eadem mariti, ut ducere possit viduam, eo se ritu, quò David olim Vriam sustulit, ut cupitis amorem tutius indulgeret; promisit quidem aureos montes supplicii læ, & causæ maturationem præsentem condixit, interim factò procedit in carcere clanculò iussit capite plekti captivum, certus ita se nobilissimam viduam in thalami sociam accepturum. At iusta Nemesis laneo prætor

(13) Dan.

13.

pressit adulterum homicidam, quæ spuria Prætoris consilia evertit, facta
 cæde & funere tumbâ concluso accessit viduam; credebat hæc, jam se-
 riò agi libertatem, propero pede in arcam excurrit, quam vaserrimus
 Prætor hoc vanissimo solamine dimisit; iret modò & virum suum ipsa
 domum reduceret, salva esse omnia. Nuntiò tam gratò lata conjux
 grates gratibus Prætori affusus accumulabat, mox inde ad carcerem di-
 gressa, ut virum reduceret. Vix pedem intulit ergastulo, vidit nigro
 pannò carcerem obductum, inde in medio sandapilam nigro velo te-
 ctam & tragico lumine illustratam. Ut porrò ex carcerario intellexit,
 hic acephalum mariti corpus jacere, ad occisi viri funus propè exani-
 mata humi corruit; inde furere, bacchari &c. quæ singulis cogitanda
 relinquo. Sibi reddita, mox in arcem recurrere ac Prætori sceleris im-
 manitatem exprobrare; cum verò veluti mente mota à foribus repelle-
 retur, totam rei tragicæ seriem toti urbi & amicis explicuit. Nemo
 fuit, qui non diras execrationes in scelestum urbis caput clanculò eru-
 ctaret. Suavum tandem fuit, ut reducis Caroli pedibus advolveretur,
 & ab eo tam horridi sceleris sententiam vidua efflagitaret. Horruit ad
 enorme scelus Carolus ipso absente patratum, de quo nil unquam som-
 niasset; examinavit seriò causam, obtulit gratiam, si sine fuce ultrò esset
 veritatem dicturus; sic totius Tragædiæ seriem & expugnati pudoris sce-
 lus ultrò Ducis pedibus affusus detexit, unà tamen se obtulit ad nuptias
 cum vidua celebrandas, si clementissimo Duci consilium probaretur.
 Placuit consilium Duci, si tamen etiam vidua consentiret; hoc enim me-
 diò terminò tota hæc controversia componeretur. Noluit quidem af-
 sensum dare vidua, precibus tamen adstantium persuasa, ut tantillum
 Duci deferret, annuit tandem, & eo mox die coram Duce ac testibus
 palatinis contracta sunt sponsalia de futuro. Jam extra omnem teli ja-
 ctum se stare credidit Prætor, lætus, hilaris, multè pecuniariâ insuper
 habitâ, se votorum metam lusò etiam Carolò attigisse; ocius tamen pa-
 tuit, quo fine, qua mente hæc sponsalia Carolus urgeret. Nunc judi-
 cium, in barbarum & adulterum Prætozem justissimè judicatum suspicite.
 Sponsalibus utrimque stipulata manu coram principe & aulæ proceri-
 bus contractis, primam in Prætozem sententiam tulit Carolus: nunc er-
 gò post rata utrinque sponsalia à te, Prætor, exigo, ut in aliquam irro-
 gatæ injuriæ recognitionem, Sponsam tuam omnium tuarum opum &
 fortunarum coram testibus his hæredem scribas, casu quo ante ipsam
 fatis concederes. Paruit promptissimè Prætor, & tabulis publicis per ju-
 ratum Notarium inseruit hæc ultimam voluntatem suam, tot testium
 propria manu subscriptam, quâ omnes fortunas suas viduæ nunc Sponsæ
 trans-

transcripsit. Litteras hac super re expeditas ipse Dux in manus doli
 Sponsæ, ex ea simul quaritans, an hõc modò ipsi esset totaliter satisfi-
 ctum. Annuenti Sponsæ reposuit Dux: ergò jam domum te recipi, &
 nuptias adorna; ut primùm tamen huc vocaberis, reditum matris
 verso inde vultu ad Prætorem, & verò, inquit, num & tibi factum
 tis? Omninò, inquit Prætor, Serenissime Dux, sententiã lætus tu
 clementi & ardentibus votis accommoda; hanc tamen sententiã tu
 recens fulmen excepit; vultu ocius caperato, his porrò vocibus Præ-
 rem perculit: at verò mihi satisfactum non est latro truculente, & ali-
 ter homicida; hæccinè tu me absente? an ideò ad te Præturam devoca-
 ut subditos exlugeres, ut pauperulos opprimeres, ut feminas viris,
 tribus liberos privares, ut violenta pravitate alienam pudicitiam con-
 gnares, & innocuos cives meos Veneris causã neci dares dictu horri-
 abusus cum sis Prætura tuã cum tanto meorum ac nominis mei dispe-
 dio, nunc etiam tu in corio ludum sicut tu lusisti in alieno, totum
 Orbi ostendam, iudicum iudicem esse Carolum, qui meritis poenã
 pravos Officiales animadvertat. Dixit hæc, & mox in eundem carcerem
 abripi iussit reum, ubi occisus fuit innocens Sponsæ maritus; hic in
 mora, talionis poenã capite plexus est Prætor; inde ad aulam revocata
 Sponsa, his verbis præsentem affatus est Dux: exigebat omninò libe-
 ris patrati gravitas, ut Sponsus tuus ad aliquot dies publico carcere pe-
 cteretur; nunc ergò ex gratia speciali toto ipsum carcere absolvo; tu
 modò & tuum Prætorem nova nupta domum deducas. Ita carcere
 ingressa vidit iterum nigro panno parietes vestitos, in medio ferè
 pariter nigrum suo lumine instructum. Ut intellexit, etiam Prætor
 truculenta nece poenas perfidiæ dedisse, paucos intra dies præmerore
 erubescencia contabuit, & spiravit bis vidua, sponsa comica, omnia
 fabula. Opes Prætoris juxta testamentum liberis obigerunt à matre
 relictis. Hem! quantas cruces crucibus accumulæ, si per dignitates, ut
 quam *Dominicas Cruces* cives, subditi, pauperes & rusticelli tam enormi-
 premantur. Nunquam cruces numerosius augentur, quam si portu-
 te sua in subditos ex alto data, principum ministri suum in commoda
 & in aliorum perenne damnum sacrilegè abutantur. Si faciant vivi po-
 nitentiam, & mammonam restituant vivi, Crux Dominica vere com-
 tos ac ritè in terris expiatos sublimabit ad gloriam, sin minus? eos de-
 met in gehennam, ubi centuplicatis crucibus multiplex scelus diluatur
 & nullò unquam ævò expietur, quod omnium à capitibus ut
 clemens Numen avertat!

Amen.